

Geachte leden van de Gemeenteraad en Commissie SaZa,

In de raadsbrief ombuiging van het sociaal domein van 21 november jl. bent u door uw College geïnformeerd over het voornemen om de subsidie voor het maatschappelijk werk te beëindigen. Dit betekent dat Sociaal Werk De Kaai, als rechtsopvolger van de voorgaande Stichting Maatschappelijk Werk Fryslân die sinds 1987 het maatschappelijk werk in de gehele gemeente uitvoert, de deuren zal moeten sluiten.

Aanvullend op mijn inspraakbijdrage aan uw commissievergadering van 27 november jl. zet ik in dit schrijven de belangrijkste gevolgen uiteen voor de inwoners van Heerenveen wanneer uw gemeenteraad dit voorstel van het College overneemt.

Gemeente Heerenveen en Sociaal Werk De Kaai

Sociaal Werk De Kaai staat met buurtmaatschappelijk werkers, schoolmaatschappelijk werkers en onafhankelijke cliëntondersteuners klaar voor de bijna 52.000 inwoners van de gemeente Heerenveen.

De werkzaamheden die wij nu in opdracht van de gemeente uitvoeren zijn:

- **Informatie en advies:** over de verschillende regelingen in het sociaal domein, Wmo, Wlz, verwijzing naar andere hulpverlening, juridische ondersteuning of het inzetten van hulp bij overbelasting door mantelzorg. Dit zijn korte contacten, meestal 1 soms 2 gesprekken;
- **Schoolmaatschappelijk werk (stopt met ingang van januari 2024):** psychosociale hulpverlening op primair, voortgezet en beroepsonderwijs. Door in de scholen te werken komt het contact met jongeren makkelijk tot stand. Vragen gaan over opvoed- en opgroevragen van ouders, pesten, vapes en drugsgebruik, vroegtijdig schoolverlaten en sociale onveiligheid. Door samenwerking met JIDS en het Team Jeugd en Gezin kan preventief gewerkt worden om zwaardere hulpverlening te beperken of te voorkomen. 34% van de caseload van Sociaal Werk De Kaai bestaat uit vraagstukken van kinderen en jongeren tot 18 jaar;
- **Lichte hulpverlening:** bij moeilijkheden in de thuissituatie, in relaties, de werksituatie, rouw door partnerverlies en stress door overbelasting. Hier kan het maatschappelijk werk in een aantal gesprekken een steuntje in de rug geven. Gericht op het versterken van veerkracht;
- **Zwaardere hulpverlening:** door de lange wachtlijsten in de GGZ en medische (ouderen)zorg komen sommige inwoners echt in de knel en zien ze geen uitweg meer. Maatschappelijk werk is dan gericht op het bieden van steun tijdens die wachttijd, spreekt in het netwerk van organisaties over mogelijkheden om de inzet van zwaardere hulp te versnellen en blijft dichtbij en beschikbaar om erger te voorkomen. Het kan hier gaan om zware problematiek zoals huiselijk geweld, verwaarlozing, suïcidedreiging, automutilatie of eetstoornissen bij kinderen en verslavingsproblematiek binnen het gezin;
- **Onafhankelijke cliëntondersteuning:** de uitvoering hiervan is een wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente en wordt momenteel door Sociaal Werk De Kaai uitgevoerd.

Kenmerk van het maatschappelijk werk: onafhankelijk, dichtbij en gemakkelijk benaderbaar, gericht op preventie van zwaardere problematiek en normalisatie en het versterken van de veerkracht zodat de inwoner zelf weer verder kan.

Consequenties voor het netwerk van ketenpartners

Maatschappelijk werk is in al zijn facetten de verbindende factor tussen zorg en welzijn. Deze schakel verwijderen zal grote gevolgen hebben voor de ketenpartners in onze gemeente die nu al te kampen hebben met hoge belasting. Dat geldt ook voor de huisartsenpraktijken.

Beperkte inzet door de gemeente

De voorgestelde inzet van maatschappelijk werk door de gemeente is alleen gericht op zwaardere hulpverlening bij huiselijk geweld (FAHG). Doordat de preventie en de vroegsignalering van maatschappelijk werk vervalt, zal het aantal ernstige gevallen van huiselijk geweld toenemen. Het verdwijnen van maatschappelijk werk zal een toename geven in het aantal Wmo-indicaties en de zwaardere jeugdhulpverlening, maar nog veel belangrijker; deze keuze zal betekenen dat kwetsbare inwoners er alleen voor staan op het moment dat ze laagdrempelige vrij toegankelijke hulp nodig hebben. De onafhankelijke cliëntondersteuning verdwijnt. Dit opnieuw organiseren zal structureel extra kosten met zich meebrengen.

Benchmark inzet maatschappelijk werk en overhead

De subsidie die tot op heden aan Sociaal Werk De Kaai is toegekend, is besteed aan de invulling van de opdracht. De overhead is met een percentage van 13% zo laag mogelijk gehouden. Het percentage van 50% dat in de bestuurlijke toelichting is genoemd is niet juist en geeft een vertekend beeld van de doeltreffendheid van de besteding van gelden.

Het aantal fte dat vanuit Sociaal Werk De Kaai wordt ingezet is 4.43. Dit is na doorvoer van de bezuiniging waarmee het schoolmaatschappelijk werk is stopgezet. In de 20 gemeenten waar de Tintengroep maatschappelijk werk aanbiedt is gemiddeld 1 fte maatschappelijk werk beschikbaar voor 3800 inwoners. In Heerenveen is vanaf 1 januari 2023 conform de bezuiniging die door de vorige raad is besloten 1 fte op 11.800 inwoners beschikbaar.

Landelijke ontwikkelingen en van minder zorg naar meer welzijn

IZA vraagt om een transformatie van minder zorg naar meer welzijn. Nog zeer recent werd het Fries Preventieakkoord getekend door alle Friese gemeentes. Ook uw wethouder Sytsma heeft dit ondertekend en heeft daarmee commitment gegeven aan dit belangrijke thema.

Sociaal Werk De Kaai is in 2022 en 2023 nauw betrokken geweest bij ambtelijk- en ketenoverleg om die transformatie naar preventief werken in gang te zetten. Op verzoek van uw gemeente zijn scenario's geschetst om, rekening houdend met de voorgenomen taakstelling voor 2024, toch een ontwikkeling in gang te zetten die voor de inwoners van Heerenveen advies en hulpverlening dichtbij en toegankelijk houdt. Deze scenario's zijn ook met u gedeeld.

Door het totaal onverwachte besluit van het College komt aan die ontwikkeling een abrupt einde terwijl vanuit ons en vanuit het werkveld juist grote waarde wordt gehecht aan intensievere samenwerking tussen zorg en welzijn om die transformatie mogelijk te maken.

Organisatorische effecten

We hebben 21 december 2023 de (tijdelijke) beschikking voor afbouw van de organisatie ontvangen. Hierin wordt de termijn van 3 maanden gehanteerd, dit is echter te kort om op een zorgvuldige manier zowel onze klanten als bedrijfsvoering af te kunnen bouwen.

Aanvullend op deze brief zal ik u desgewenst, voorzien van nadere informatie. Ook draag ik graag een aantal oplossingsrichtingen aan die passen bij de landelijke ontwikkelingen in het Integraal Zorgakkoord (IZA). Ik hoop u te kunnen spreken tijdens uw fractievergaderingen op 8 januari.

Hartelijke groet,

Henrieke Hofsteenge
Directeur Sociaal Werk De Kaai